

BIULETYN

informacyjny

Wszystkim naszym czytelnikom, działaczom i członkom PTTK, korespondentom i współpracownikom, najlepsze życzenia pomyślnego 1973 roku składa

Redakcja
Biuletynu Informacyjnego
Zarządu Głównego PTTK

ZARZĄDU GŁÓWNEGO
PTTK Nr 166
GRUDZIEŃ 1972

VIII WALNY ZJAZD DELEGATÓW ZAKOŃCZYŁ OBRADY

AZYMUTY PTTK-OWSKIEGO DZIAŁANIA:

- **Rozwój turystyki kwalifikowanej**
- **Frontem do młodzieży**
- **O ochronę środowiska i kulturę uprawiania turystyki**

SALA Warszawska stołecznego Pałacu Kultury i Nauki była w dniach 26–27 listopada 1972 roku terenem obrad przedstawicieli 600-tysięcznej rzeszy członków PTTK. Przez dwa pracowite dni ponad 220 reprezentantów wszystkich okręgów PTTK oraz komisji problemowych i turystyki kwalifikowanej i członków ustępujących władz Towarzystwa radziło na VIII Walnym Zjeździe Delegatów PTTK nad dokonaniem minionej kadencji oraz wytyczyło kierunki działania Towarzystwa na lata 1973-76. Wyrazem roli i znaczenia Towarzystwa, jego osiągnięć i rosnących zadań w służbie społeczeństwa był udział w Zjeździe przedstawicieli władz partyjnych i państwowych wysokiego szczebla, m.in. członka KC

PZPR, wicepremiera **Kazimierza Olszewskiego**, zastępcy kierownika Wydziału Organizacyjnego KC PZPR **Andrzeja Zabińskiego**, sekretarza CRZZ **Stanisława Lewandowskiego**, przewodniczącego Ogólnopolskiego Komitetu Współpracy Organizacji Młodzieżowych i Naczelnika ZHP **Stanisława Bogdanowicza**, ministra Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska **Jerzego Kusiaka**, wiceministra Pracy, Placy i Spraw Socjalnych **Henryka Białczyńskiego**, sekretarza KW PZPR **Antoniego Juniewicza**, sekretarza ZG ZMS **Andrzeja Gordona**.

Na Zjeździe obecne było kierownictwo GKKFiT: **Włodzimierz Reczek** i **Andrzej Trojnar**. W obradach uczestniczyli przedstawiciele Wojska Polskiego z za-

stępca Szefa Głównego Zarządu Politycznego gen. brygady **Albinem Zyto**, naukowcy z dyrektorem Muzeum Narodowego prof. dr **Stanisławem Lorentzem**.

Szczególnie serdecznie powitano delegację radzieckiej Centralnej Rady Turystyki i Wypoczynku WCSPS z wiceprzewodniczącym Rady **Mikołajem Łatyszewem**.

Po krótkim wystąpieniu powitalnym, prezes ZG PTTK **Wincenty Kraško** odczytał list premiera Piotra Jaroszewicza, skierowany do uczestników Zjazdu. W liście znalazły się słowa uznania dla dotychczasowego dorobku Towarzystwa i pracy jego ofiarnych działaczy, oraz podkreślenie potrzeby dalszego rozwijania, doskonalenia i rozszerzania różnych form działalności, stanowiącej ważny element realizacji polityki socjalnej państwa.

Serdeczne życzenia i pozdrowienia przekazał zebrany wicepremier **Kazimierz Olszewski** w imieniu KC PZPR, kierownictwa Rządu i własnym.

Przewodnictwo na VIII WZD delegacji powierzyli wieloletniemu działaczowi PTTK, **Ludwikowi Ochockiemu**, wiceministrowi Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska. Zastępcami zostali: **Henryk Oleczyk** prezes Zarządu Okręgu PTTK w Katowicach i **Janusz Grzybowski** wiceprezes Zarządu Oddziału PTTK w Krakowie, sekretarzem **Bogumiła Balicka-Andrasz** członek Zarządu Okręgu PTTK w Krakowie, zastępcą sekretarza **Ryszard Kitowski** przewodniczący okręgowej Komisji Kół Zakładowych PTTK w Lublinie. W skład prezydium Zjazdu weszli ponadto ustępujący prezes ZG **Wincenty Kraško**, GKR — **Mieczysław Domagała**, GSK — **Tadeusz Dorawski**, nestor turystów polskich, Członek Honorowy PTTK **Edmund Mioszewicz**, wieloletni prezes Towarzystwa **Piotr Gajewski** i sekretarz generalny ZG PTTK **Jacek Węgrzynowicz**.

Zjazd dokonał następnie podniesienia aktu nadania godności Członka Honorowego PTTK dziesięciu najbardziej zasłużonym, wybitnym działaczom Towarzystwa. Otrzymali je: **Marek Arczyński**, **Józefa Bzowska**, **Piotr Gajewski**, **Władysław Koterski-Spalski**, **Władysław Krygowski**, **Zbigniew Kulczycki**, **Franciszek Mamuszka**, **Antoni Patla**, **Adam Siemczyński**, **Stefan Zwoliński**.

Do uczestników Zjazdu przemówił przewodniczący delegacji radzieckiej, wiceprzewodniczący Centralnej Rady Turystyki i Wypoczynku Wszechzwiązkowej Centralnej Rady Związków Zawodowych **Mikołaj Łatyszew**, który oświadczył, że Rada wysoko ocenia osiągnięcia i doświadczenia PTTK, które jest wyrazicielem najlepszych tradycji polskiego ruchu krajoznawczego i postępowych idei zorganizowanej turystyki polskiej, liczącej już 100 lat. **Mikołaj Łatyszew** przekazał uroczysty list Centralnej Rady Turystyki i Wypoczynku do VIII Walnego Zjazdu Delegatów PTTK.

Referat sprawozdawczo-programowy wygłosił prezes **Wincenty Kraško**, stwierdzając m.in., że przemiany jakie zaszły w Polsce przed dwoma laty, a później Uchwały VI Zjazdu PZPR podniosły rangę spraw bytowych, obchodzących każdego obywatela. W sferze socjalnej i kulturalnej ważnym elementem stała się turystyka, wypoczynek po pracy i nauce. W myśl tych założeń, PTTK będzie rozwijało turystykę, zwłaszcza kwalifikowaną oraz powszechną ściśle sprzężoną z krajoznawstwem. Analizując osiągnięcia Towarzystwa w ostatnich latach, prezes ZG zwrócił uwagę na potrzebę pilnej odpowiedzi na pytanie, jaki ma być współczesny kształt turystyki, uprawianej przez ludzi pracy w socjalistycznym społeczeństwie. Powinno się szerzej sięgnąć do doświadczeń naszych sąsiadów, a także adaptować niektóre wzorce w organizacji turystyki z krajów zachodnich. Mimo wysiłku, Towarzystwu nie udało się jeszcze przeforsować poglądu, iż kierowanie turystyką wymaga od organizatorów nie tylko umiejętności administracyjnych, lecz także pewnych zasobów wiedzy i dużego osobistego zaangażowania, a przede wszystkim odpowiedniej postawy społecznej. Trzeba w tym zakresie dokonać istotnego postępu. PTTK powinno w szerszym stopniu reprezentować opinię publiczną, jeśli chodzi o właściwe lokalizowanie nowych obiektów przemysłowych oraz spełnianie przez zakłady niezbędnych wymagań w zakresie ochrony wód, powietrza i drze-

wostanu. Dużo jest jeszcze fabryk, instytucji i kombinatów, w których nie działają koła i oddziały PTTK, podobnie jak i w szkołach średnich oraz zawodowych. Należy wzmocnić akcję werbowania nowych członków, aby Towarzystwo stało się wkrótce organizacją milionową, z rozbudowaną siecią organizacyjną. Nowelizacji wymagają też przepisy dotyczące instytucji zbiorowych członków PTTK.

Wincenty Kraško przekazał w imieniu 600.000 petekotkowców serdeczne pozdrowienia kierownictwu Partii i Rządu.

Złożyli również swe sprawozdania: prezes ustępującej Głównej Komisji Rewizyjnej — **Mieczysław Domagała** oraz prezes ustępującego Głównego Sądu Koleżeńskiego — **Tadeusz Dorawski**.

W dalszej części VIII Zjazdu Delegatów PTTK przeprowadził dyskusję plenarną, w której wystąpiło siedmiu mówców a wśród nich sekretarz CRZZ **Stanisław Lewandowski**, wiceprzewodniczący GKFKIT **Andrzej Trojnar**, naczelnik ZHP **Stanisław Bogdanowicz**, wiceminister Płacy, Pracy i Spraw Socjalnych **Henryk Białczyński** oraz działacze PTTK: **Tadeusz Rycerski** (okręg Mazowski), **Lucjan Pilarski** (okręg Poznański), **Tadeusz Kaszper** (okręg Katowicki).

Z kolei obrady Zjazdu zgodnie z ustalonym porządkiem toczyły się w sześciu zespołach problemowych.

Zespół Ideowo-Programowej Działalności PTTK. Pracował pod przewodnictwem **Jacka Węgrzynowicza**. Zadaniem tego zespołu było określenie roli i miejsca PTTK w turystyce polskiej mającej sprostać współczesnym potrzebom społecznym, omówienie metod i form działania Towarzystwa jako masywnej organizacji turystów.

W dyskusji zabrało głos 17 osób, do Komisji Wnioskowej zgłoszono 19 wniosków.

Zespół Nauki. Zespołowi przewodniczył **Jan Sikora**. Kilkugodzinne obrady poświęcono głównie opracowaniu wniosków w sprawie prac badawczych i zaplecza naukowego, niezbędnego dla rozwoju działalności PTTK oraz wytyczeniu kierunków i określeniu metod doskonalenia kadr Towarzystwa i kadr turystycznych organizacji współdziałających z PTTK.

W trakcie dyskusji, w której wzięło udział 19 osób, zgłoszono 5 wniosków do uchwały oraz 39 postulatów.

Zespół Młodzieży. Przewodniczyła zespołowi **Anna Tyczyńska**. Obradujący w tym zespole rozważali, jaka jest rola i zadania PTTK współdziałającego ze szkołą i wspólnie z nią realizującego program wychowawczy wzbogacony krajoznawstwem i turystyką, omawiali metody rozwijania zainteresowań krajoznawczych i turystycznych wśród młodzieży szkolnej oraz przygotowywania i doskonalenia kadry pedagogów i opiekunów młodzieży.

21 osób brało udział w dyskusji oraz zgłoszono 9 wniosków.

Zespół Organizacji i Kierowania. Pracował pod przewodnictwem **Mieczysława Domagały** poświęcając swoje obrady sprawie doskonalenia struktury organizacyjnej zwłaszcza gospodarczej działalności PTTK oraz sprawie ulepszania zasad kierowania Towarzystwem.

Zgłoszono 10 wniosków do uchwały. W dyskusji zabrało głos 16 delegatów.

Zespół Zagospodarowania Turystycznego. Pracował pod przewodnictwem **Wojciecha Militza**. Zadaniem tego zespołu było przygotowanie ogólnej oceny stanu bazy turystycznej w Polsce, planów zagospodarowania turystycznego i ich realizacji. Zespół miał również opracować wnioski do programu inwestycji PTTK, w sprawie modelu obiektów PTTK i eksploatacji bazy.

W czasie dyskusji, w której wzięło udział 18 osób wpłynęło 16 wniosków.

Zespół Ochrony Środowiska i Kultury w Turystyce. Zespół pracował pod kierunkiem **Piotra Gajewskiego** omawiając problem współzależności turystyki i ochrony naturalnego środowiska oraz rozważając sposoby upowszechniania kultury turystycznej.

W dyskusji wzięło udział 22 osoby. Zgłoszono 17 wniosków.

Ostatnim akordem pierwszego dnia obrad był uroczysty wieczór z okazji 100-lecia Polskiego Towarzy-

stwa Tatrzańskiego, a więc 100-lecia zorganizowanej turystyki w Polsce. Podczas wieczoru wręczone zostały działaczom PTTK Odznaczenia im. Janka Krasickiego, Odznaki Zasłużonego Działacza Turystyki i Złote Odznaki PTTK.

Złote Odznaczenia im. Janka Krasickiego otrzymali: **Julian Kędziński, Ryszard Cetnarowski, Srebrne: Grzegorz Bińczyk, Józef Moskwa, Wiesław Radomski, Tytus Szlompek, Stefan Sosnowski, Złote Odznaki Zasłużonego Działacza Turystyki: Zofia Kolendo, Bronisław Karpiak, Jerzy Krameris, Jerzy Wiesław Nawrocki, Zbigniew Tomkowski, Złote Odznaki PTTK: Krystyna Czerner, Jadwiga Czajka, Jerzy Leonard, Halina Miller, Wacław Mrowiński.**

W drugim dniu obrad kontynuowana była dyskusja plenarna w której wzięło udział 29 mówców. Wśród nich przemawiali: **Andrzej Gordon** — sekretarz ZG ZMS, **Stanisław Olszewski** — przedstawiciel Centralnego Związku Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego.

Zjazd udzielił następnie absolutorium ustępujące-

mu Zarządowi Głównemu PTTK oraz uchwalili po uwzględnieniu zmian i uzupełnień, wytyczne precyzujące kierunki działania PTTK w latach 1973—1976. Siedem rozdziałów tej uchwały: PTTK wobec problemów rozwoju turystyki w Polsce; kształtowanie wzorców współczesnej turystyki; rozwijanie zainteresowań turystyką wśród robotników i młodzieży; reprezentowanie spraw i potrzeb turystów; działalność regionalna i ochrona naturalnego środowiska człowieka; rozwój organizacyjny PTTK; doskonalenie i rozwój gospodarki PTTK — określa wyraźnie kierunek dalszego rozwoju Towarzystwa.

Uczestnicy Zjazdu podjęli ponadto uchwałę, mocą której nowo wybrany ZG PTTK jest zobowiązany do omówienia na swym posiedzeniu wyników VII Plenum KC PZPR w sprawach młodzieży i uwzględnienia uchwał w programie działania Towarzystwa.

VIII Zjazd Delegatów PTTK wybrał nowe władze Towarzystwa, na czele którego stanął ponownie **Wincenty Kraśko**.

PTTK MA POWAŻNE OSIĄGNIĘCIA W ROZWOJU TURYSTYKI W NASZYM KRAJU

LIST PREMIERA PIOTRA JAROSZEWICZA DO UCZESTNIKÓW WZD

„Obywatele Delegaci!

Nie mogąc uczestniczyć osobiście w Waszym Zjeździe z powodu pilnych spraw państwowych pragnę tą drogą podziękować za przysłane mi zaproszenie do wzięcia udziału w Zjeździe, a zarazem przesłać Wam moje serdeczne życzenia owocnych obrad.

Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze ma poważne osiągnięcia w rozwoju turystyki w naszym kraju. Opierając coraz szerzej swoją działalność na bezpośredniej współpracy z zakładami pracy, szkołami, organizacjami młodzieżowymi, wojskiem i innymi środowiskami, PTTK stworzyło szerokim rzeszom obywateli naszego kraju poważne możliwości aktywnego odpoczynku po pracy i nauce. Łączy ono przy tym troskę o odpoczynek i rozwój fizyczny z troską o umożliwienie uczestnikom imprez turystycznych poznania piękna naszego krajobrazu, naszej historii i kultury narodowej oraz współczesnych osiągnięć Polski Ludowej. Ta

działalność przyczynia się do pogłębienia patriotyzmu, umiłowania naszego kraju i dumy narodowej z przeszłych i obecnych osiągnięć. Za tę działalność należą się słowa uznania dla ofiarnych działaczy i całej Waszej Organizacji.

Wszystkie te kierunki Waszej działalności powinny być nadal rozwijane, udoskonalane i rozszerzane. Jest to ważne szczególnie teraz, kiedy VI Zjazd Partii nakreślił ambitne zadania w dziedzinie dalszej poprawy warunków materialnych, socjalnych i kulturalnych naszego społeczeństwa. Działalność Waszego Towarzystwa stanowić powinna jeden z ważnych elementów w realizacji tego programu.

Zyczę Wam, Obywatele Delegaci, aby nakreślony przez Was program działalności Towarzystwa na najbliższe lata spełniał nasze oczekiwania w tym zakresie.”

Prezes Rady Ministrów
Piotr Jaroszewicz

WSPÓLNIE Z WAMI TROSZCZYĆ SIĘ BĘDZIEMY O ROZBUDOWĘ BAZY
SŁUŻĄCEJ ROZWOJOWI TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ
(PRZEMÓWIENIE CZŁONKA KC PZPR, WICEPREZESA
RADY MINISTRÓW PRL KAZIMIERZA OLSZEWSKIEGO)

SZANOWNI Obywatele delegaci! Pozwólcie, że przekażę Wam w imieniu Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, a także w imieniu Kierownictwa Rządu PRL i swoim własnym serdecznym pozdrowieniami. Chciałbym równocześnie wy-

razić swoje zadowolenie z faktu, że mogę osobiście uczestniczyć w VIII Walnym Zjeździe tak zasłużonej dla naszego ruchu turystycznego organizacji, jaką jest Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze.

Organizacja wasza skupiająca w swoich szeregach blisko 600 tys. członków, zrzeszonych w prawie 8 tys. kół zakładowych, szkolnych, uczelnianych, terenowych i środowiskowych, a także w klubach PTTK rozwijała i rozwija szeroką działalność społeczną i wychowawczą, umożliwiającą ludziom pracy i młodzieży poznanie piękna naszego kraju, głębsze umiłowanie ojczystej ziemi, szczególnie poprzez popularyzację naszych zabytków narodowych, a także zdobywanie dzięki turystyce odpowiedniej tężyzny fizycznej oraz zdrowia.

W obecnym przełomowym dla kraju okresie, w którym społeczeństwo nasze pomyślnie realizuje podstawowe założenia zawarte w uchwałach VI Zjazdu PZPR, a zmierzające do znacznego przyspieszenia i unowocześnienia produkcji przemysłowej i rolnej oraz do uzyskania jako celu nadrzędnego, wyraźnego wzrostu stopy życiowej wszystkich ludzi pracy, również przed waszą organizacją stoją zwiększone odpowiedzialne zadania.

Trzeba zdawać sobie bowiem sprawę, że w miarę postępujących zmian w życiu społecznym, uproszczenia środków komunikacji, zwiększenia się ilości wolnego czasu oraz ogólnego wzrostu poziomu życia społeczeństwa zmieniają się zarówno zasięg, jak i stopień zainteresowania turystyką.

Można powiedzieć, że już dziś turystyka w naszym kraju stała się zjawiskiem masowym. Powszechność zapotrzebowania społecznego na różnorodne formy turystyki, jak również wyraźny wzrost turystyki zagranicznej, związany z ułatwieniami w ruchu turystycznym szczególnie do państw socjalistycznych, wyznacza odpowiednio dynamiczny i szeroki program działania dla całego aktywu PTTK. Chodzi w tym przypadku w szczególności o popularyzowanie nowoczesnych form uprawiania turystyki a także o właściwe dostosowywanie form tradycyjnej turystyki do naszych współczesnych potrzeb i warunków. Szczególną uwagę należy zwrócić na rozwój turystyki wśród młodego pokolenia i dlatego formy działania trzeba odpowiednio przystosować do potrzeb, upodobań i ambicji naszej młodzieży.

Przed Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym stoją również zadania szerokiego i śmiałego włączania ludzi młodych w szeregi działaczy, a następnie kadry kierowniczej na wszystkich szczeblach organizacyjnych. Chodzi bowiem o to, aby dzięki stałemu dopływowi ludzi energicznych i wykształconych zapewnić systematyczne doskonalenie metod i form waszej organizacji, jak również zabezpieczenie właściwych, nowoczesnych i atrakcyjnych kierunków rozwoju działalności turystycznej.

Jest rzeczą ogólnie znaną, że Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze – swoje dotychczasowe osiągnięcia zawdzięcza wszystkim licznym zastępom działaczy, którzy swój czas, swoje fachowe kwalifikacje, czynną postawę i zaangażowanie w społecznej pracy poświęcili sprawie rozwoju działalności turystycznej i wychowawczej. Dlatego też zwracam się z apelem do całego, zarówno społecznego, jak i etatowego aktywu PTTK o nieustawanie w dążeniu do coraz lepszego wykorzystania wielu nie odkrytych lub niedostatecznie docenionych walorów turystyki w naszym kraju.

Opracowując modele i wzorce współczesnej turystyki należy nadal wiele uwagi poświęcać turystyce

kwalifikowanej, wymagającej określonej kondycji fizycznej, umiejętności posługiwania się sprzętem oraz wiedzy z różnych dziedzin nauki. Należy zatem propagować turystykę pieszą, kolarską, wodną i górską oraz wszystkie dostępne formy turystyki zimowej. Ogniwa PTTK powinny również lepiej przygotować się do przewidywanego rozwoju turystyki motorowej.

W celu lepszego wykorzystania wielu walorów turystyki kwalifikowanej należy w przyszłości popularyzować, zwłaszcza wśród młodzieży, sylwetkę wszechstronnego turysty.

Wszystkie kierunki waszej działalności stwarzające obywatelom naszego kraju możliwości aktywnego odpoczynku po pracy i nauce, a także przyczyniające się do lepszego poznawania piękna naszego kraju, naszej kultury narodowej i historii jak również osiągnięć gospodarczych Polski Ludowej powinny być nadal intensywnie rozwijane i udoskonalane.

Obywatele Delegaci!

Za wasz dotychczasowy wkład pracy w rozwój polskiej turystyki dziękuję Wam serdecznie w imieniu Kierownictwa Rządu i swoim własnym. Przy okazji chciałbym jednocześnie podkreślić, że rozwój wspólczesnej turystyki będący nierozdzielny elementem ogólnego społeczno-gospodarczego rozwoju kraju wymaga oprócz aktywnej i zaangażowanej postawy działaczy, również określonego współdziałania ze strony administracji państwowej. Świadczy o tym między innymi postulaty zgłoszone przez Was do projektu uchwały zjazdowej, których realizacja uzależniona jest w poważnej mierze od określonej pomocy i poparcia ze strony państwa, przede wszystkim w formie kształtowania ekonomiczno-finansowych warunków sprzyjających rozwojowi turystyki oraz w formie nakładów na dalszy rozwój materialnej bazy obsługi działalności turystycznej.

Wszystkie wnioski zgłoszone w tym zakresie zostaną wnikliwie rozpatrzone a następnie w miarę istniejących możliwości będą stopniowo realizowane.

Należy przy okazji podkreślić, że państwo ze swojej strony w pełni docenia istotną rolę turystyki zarówno krajowej jak i zagranicznej, traktując ją jako ważny dział gospodarki narodowej. Konsekwencją tego stanowiska jest rozszerzenie w porównaniu z ubiegłymi latami program rozwoju budownictwa hotelowego, bazy turystyczno-wypoczynkowej zakładów pracy oraz organizacji społecznych.

Jeżeli chodzi o Wasze Towarzystwo, to wspólnie z Wami troszczyć się będziemy o rozwój bazy służącej rozwojowi turystyki kwalifikowanej, takiej na przykład jak schroniska, stacje wodne, ruchome bazy namiotowe oraz wyciągi dla górskiej turystyki narciarskiej.

Kończąc chciałbym jednak jeszcze raz podkreślić, że sprawą decydującą o efektach działalności Waszej organizacji jest aktywność, stopień zaangażowania i gospodarskiej troski wykazywanej przez społecznych jak i etatowych działaczy PTTK.

Życzę Wam zatem Obywatele Delegaci pełnej realizacji wszystkich postawionych i uchwalonych przez Wasz Zjazd postulatów i zadań na odcinku rozwoju turystyki jak i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym. Życzę, aby hasło, z którym przyszłście na Zjazd – „PTTK w służbie kraju” – nabrało jak najbardziej konkretnej treści. Oczekuje tego bowiem od Was całe społeczeństwo naszego kraju”.

NOWE WŁADZE

Zarząd Główny PTTK

Prezes — Wincenty Kraśko

Wiceprezysi: Andrzej Gordon, Stanisław Lewandowski, Ludwik Ochocki, Jerzy Przedziecki

Sekretarz Generalny — Jacek Węgrzynowicz

Skarbnik — Roman Peretiatkowicz

Członkowie Prezydium: Bogumiła Balicka-Andrasz, Wojciech Miltz, Henryk Olezyk, Tadeusz Ryckowski, Jan Sikora, Józef Topisz,

Członkowie Zarządu

Sławomir Dabiński (Poznań), Stanisław Dąbrowski (Opole), Janusz Dziarski (Koszalin), Krystyna Grzelewska (Łódź), Władysław Jurczak (Wrocław), Tadeusz Kaszper (Katowice), Ryszard Kitowski (Lublin), Jerzy Korsak (Białystok), Stanisław Kozdrański (Rzeszów), Robert Mocko (Katowice), Waldemar Ney (Wrocław), Jerzy Nowak (Warszawa), Józef Nowak (Kielce), Władysław Ogrodziński (Olsztyn), Leonard Poniadowski (Zielona Góra), Wiesław Radomski (Bydgoszcz), Eugeniusz Skrzypek (Warszawa), Stanisław Suchoński (Kraków), Teresa Trębała (W-wa Mazowska), Stanisław Zdanowski (Szczecin), Zbigniew Zochowski (Gdańsk).

W skład Zarządu Głównego PTTK wchodził ponadto prezesi Zarządów Okręgów PTTK oraz przewodniczący statutowych komisji Zarządu Głównego PTTK.

Prezesi Okręgów

Józef Grajewski (Białystok), **Witold Kasprzewski** (Gdańsk), **Henryk Olczyk** (Katowice), **Marian Dziekan** (Kielce), **Jerzy Miller** (Koszalin), **Marian Sambor** (Kraków), **Eugeniusz Mysłowski** (Lublin), **Roman Jarzyna** (Łódź), **Jan Sikora** (Olsztyn), **Janusz Jabrzemski** (Opole), **Anna Tyczyńska** (Poznań), **Władysław Biernat** (Rzeszów), **Witold Budziński** (Szczecin), **Kazimierz Gierczak** (Warszawa), **Włodzimierz Kmiecik** (Mazowsze), **Stanisław Borkowski** (Wrocław), **Marian Skarbek** (Zielona Góra).

Przewodniczący Komisji

Jacek Węgrzynowicz (Krajoznawczy), **Piotr Gajewski** (Ochrony Przyrody), **Stanisław Szymański** (Opieki nad Zabytkami), vacat wskutek śmierci prof. dr **W. Goetla** (Turystyki Górskiej), **Adolf Cichy** (Turystyki Kajakowej), **Jerzy Goszczyński** (Turystyki Kolarskiej), **Jerzy Krameris** (Turystyki Motorowej), **Eryk Porąbka** (Turystyki Narciarskiej), **Henryk Tomkiewicz** (Turystyki Pieszrej), **Jerzy Macke** (Turystyki Podwodnej), **Janusz Onyszkiewicz** (Speleologii), **Jan Mastalerz** (Turystyki Żeglarskiej), **Władysław Trybus** (Młodzie-

żowej), **Józef Topisz** (Kół Zakładowych), **Jerzy Ustupski** (GOPR).

Główna Komisja Rewizyjna PTTK

Prezes — **Mieczysław Domagała**
Wiceprezesi — **Bronisław Cmela**, **Henryk Kamiński**, **Marceli Najder**.

Sekretarz — **Wacław Kwaśniewski**

Członkowie Prezydium: **Stanisław Kopiński**, **Józef Waliłko**, **Mieczysław Wałek**, **Tadeusz Wielebiński**.

Członkowie GKR: **Mieczysław Banaszekiewicz**, **Jacek Czaplicki**, **Stanisław Dygasiewicz**, **Józef Janik**, **Wojciech Krukiewicz**, **Janusz Krzemiński**, **Józef Marczewski**, **Jerzy Orłowski**, **Tadeusz Perkowski**, **Marcin Perek**, **Tadeusz Radziejowski**, **Michał Serafin**, **Karol Sanetra**, **Edmund Sobkowiec**, **Jerzy Zajewski**, **Zbigniew Zwoliński**.

Główny Sąd Koleżeński PTTK

Prezes — **Tadeusz Dorawski**

Wiceprezes — **Bolesław Sokół**

Sekretarz — **Tadeusz Kotlarczyk**

Członkowie GSK: **Zygmunt Beczkowicz**, **Jerzy Cywaniuk**, **Józef Denkwicz**, **Stefan Dubyna**, **Leonard Erdman**, **Stefan Kacperski**, **Stanisław Gabryszewski**, **Kazimierz Kosmulski**, **Józef Pichler**, **Tomasz Wróbel**, **Bolesław Zakrzewski**, **Jerzy Załęcki**.

CZŁONKOWIE HONOROWI TOWARZYSTWA

VIII Walny Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego podjął uchwałę, na mocy której najbardziej zasłużonym, wieloletnim działaczom PTTK nadane zostało najwyższe odznaczenie PTTK — godność Członka Honorowego Towarzystwa. Otrzymali je:

1. **Marek ARCZYŃSKI**, ur. 8.XII.1900 r., zamieszkały w Warszawie, były uczestnik Powstania Śląskiego, wieloletni działacz PTTK, były prezes ZG PTTK, były zastępca redaktora naczelnego tygodnika turystycznego „Światowid”. Przewodniczący Kapituły Odznaczeń ZG PTTK, członek Prezydium ZG PTTK. Położył wiele zasług w umasowieniu ruchu turystycznego, przyczynił się waleń przy odbudowie i rozbudowie bazy turystycznej PTTK.

2. **Józefa BZOWSKA**, ur. 6.III.1907 r., zamieszkała w Warszawie, zasłużony działacz i pracownik PTK, a następnie PTTK (50 lat). Podczas okupacji wspólnie z grupą działaczy zabezpieczyła archiwum i bibliotekę PTK. Szczególnie zasłużona w dziedzinie opieki nad zabytkami.

3. **Piotr GAJEWSKI**, ur. 29.VI.1902 r., zamieszkały w Warszawie, zasłużony, długoletni działacz polityczny, związkowy i spółdzielczy. Za działalność w ruchu robotniczym w okresie międzywojennym oraz działalność polityczną i konspiracyjną w czasie okupacji odznaczony najwyższymi odznaczeniami politycznymi, w tym: Orderami Sztandaru Pracy I i II klasy. Długoletni działacz i prezes Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w okresie trzech kadencji.

4. **Władysław KOSTERSKI-SPALSKI**, ur. 13.VIII.1892 r., zamieszkały w Kielcach, czynny w PTK i PTTK od 1950 r. Przewodniczący Okręgowej Komisji Opieki nad Zabytkami PTTK i Okręgowej Komisji Ochrony Przyrody. Członek okręgowych komisji: Krajoznawczej, Historycznej i Ochrony Przyrody. Przewodnik świętokrzyski I klasy od 1950 r. Autor: „Historii Muzeum Świętokrzyskiego”, „Historii Kieleckiego Oddziału PTTK — 1908—1945”, „Kroniki kieleckiego Koła Przewodników PTK i PTTK — 1908—1967”. Zasłużony w dziele krzewienia idei krajoznawstwa i turystyki na ziemi kieleckiej.

5. **Władysław KRYGOWSKI** ur. 28.I.1906 r., zamieszkały w Krakowie. Od 44 lat pełni różne funkcje we władzach Sekcji Tatarniczej AZS w Krakowie, Klubu Wysokogórskiego PTTK, Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego, Polskiego Związku Narciarskiego. Wiceprezes ZG PTTK, sekretarz Komisji Turystyki

Górskiej ZG PTTK. Autor licznych przewodników górskich.

6. **Zbigniew KULCZYCKI**, ur. 1916 r., zamieszkały w Warszawie, członek PTT od 1933 r. organizator PTT na Ziemi Kłodzkiej i na Dolnym Śląsku. Członek naczelnych władz PTT w okresie powojennym. Członek naczelnych władz PTTK od 1950—1962 r., działacz turystyki kajakowej, przewodniczący Komisji Turystyki Kajakowej w latach 1955—1960. Działacz polityczny i państwowy w dziedzinie turystyki, przewodniczący Komitetu Turystyki od 1955—1960 r., od 1960 r. do chwili obecnej przewodniczący Rady Turystyki przy GKKFiT.

7. **Franciszek MAMUSZKA**, ur. 4.II.1905 r., zamieszkały w Gdańsku-Oliwie. Kustosz działu naukowo-oświatowego Muzeum Pomorskiego w Gdańsku. Szczególnie zasłużony w dziedzinie opieki nad zabytkami. Wizytator turystyki i krajoznawstwa w Kuratorium Okręgu Szkolnego w Gdańsku w latach 1947-51. Autor licznych opracowań książkowych, 15 pozycji z dziedziny krajoznawstwa i turystyki. Członek Zarządu Okręgu PTTK w latach 1951-56.

8. **Antoni PATLA**, ur. 4.VI.1897 r., zamieszkały w Augustowie. Związany z Towarzystwem PTK od 1912 r., potem PTTK. Członek Zarządu Oddziału w Krośnie, Grodnie i Suwałkach od 1939 r. Autor wielu publikacji z zakresu ochrony przyrody, w „Turyście”, „Ziemi”. Autor przewodników: „Piękno Ziemi Suwałskiej”, „Ziemia Przedziwna”, eseju o Podkarpaciu.

9. **Adam SŁOMCZYŃSKI**, ur. 12.IX.1903 r., zamieszkały w Warszawie, historyk i archiwista Warszawy. Od 1916 r. związany z PTK, od 1950 r. z PTTK. Od 1956 r. członek Komisji Turystyki Pieszrej ZG, a od 1960 r. przewodniczący tej Komisji do 1965 r. Ponadto członek Komisji Historycznej i Kapituły Odznaczeń ZG PTTK. Autor licznych publikacji i przewodników po okolicach Ciechocinka i Nałęczowa, po „Szłaku Kaszubskim”, współautor Pamiętnika Jubileuszowego PTK 1906-56. Autor wspomnień „W Warszawskim Arsenale” — pozycji o ratowaniu pamiątek narodowych przed okupantem hitlerowskim.

10. **Stefan ZWOLIŃSKI**, ur. 19.VII.1900 r., zamieszkały w Zakopanem. Długoletni zasłużony działacz społeczny i zawodowy Tatrzańskiego Parku Narodowego. Od wielu lat związany z Towarzystwem. Przewodniczący Komisji Speleologii ZG PTTK. Przewodnik GOT i GON PTTK. Szczególnie zasłużony w wytyczaniu i znakowaniu tras wysokogórskich w Tatrach a także w dziedzinie ochrony przyrody, na terenie Tatr i Podhala.

NA SEJMIKU PIECHURÓW

WYCIECZKI piesze są nadal najpopularniejszą formą turystyki kwalifikowanej. Piechurzy stanowią połowę uczestników wszystkich imprez organizowanych w 10 dyscyplinach, zdobywają 1/3 odznak, tworzą 1/4 kadry przewodniczącej. Niemal co piąta komisja petetekowska czy klub reprezentujący wędrujących „per pedes”. Mają oni swą bogatą historię, wszakże przyszlóroczny jubileusz polskiej turystyki to jednocześnie 100 rocznica pierwszych zorganizowanych wypraw pieszych, początkowo górskich, później też nizinnych.

Prymatu tej formy turystyki nie przyćmiła moda na wycieczki kolarskie, gwałtowny rozwój motoryzacji, ani też „zdobyc” ostatniego dwudziestolecia, kosztowne i męczące kilkusetkilometrowe wojaże autokarowe. Wędrowki piesze w celach poznawczych są nie tylko najbardziej masowe, ale i — lekarze są tu zgodni — najzdrowsze. Pozwalają przy tym zwiedzić kraj najlepiej, bo gdzie nie dopłyne wodniak, gdzie nie dojedzie automobilista czy kolarz, tam zawsze można dojść.

W zeszłym roku zanotowano tylko w wycieczkach i rajdach zorganizowanych przez Towarzystwo ponad 948.000 turystów-piechurów wobec 337.000 w 1967 r. Jest to więc, wbrew pewnym sądom, nadal dyscyplina z perspektywą, nie tylko w Polsce, o czym świadczy renesans podobnych imprez w wielu krajach europejskich.

O problemach i perspektywach wędrujących „per pedes” radzono w czasie Krajowej Rady Aktywu Pieszego PTTK, która odbyła się w Piotrkowie Trybunalskim. Okazało się, że pozornie najprostsza forma turystyki jest wcale niełatwa w uprawianiu. Tylko ktoś bardzo naiwny może sądzić, że zostać piechurkiem to nie trudnego. I że to mało kosztuje.

Przed wszystkim brakuje sprzętu i ekwipunku. Najgorzej jest z obuwem. Popularne pionierki są tandetne i nie-

zdrowe, a ponadto coraz droższe. Wysłany przez PTTK postulat produkcji nowego typu obuwia nie może doczekać się realizacji. Zakłady w Nowym Targu szyją dobre buty, nieosiągalne jednak na rynku, natomiast poszukiwanych „traktorów” nie chce przyjmować handel, motywując to... brakiem nabywców. Nie ma dostatecznie lekkich plecaków; od lat potwarzają się te same wzory. To samo dotyczy kocherów. Namioty coraz powszechniej produkowane są dla wojażujących własnym pojazdem lub dla... osiłek. Trudno o dobre kompasy, osiągalne głównie... w komisjach. Udane, lekkie spiwory szyje w Polsce jedynie prywatna wytwórnia w Krakowie. Koszt — bagatela — około 1.500 zł. Mapy ukazują się sporo, ale niedokładnych, w nieodpowiedniej skali. Błądzą z nimi nawet wytrawni wędrowcy. Produkowane są wreszcie w wystarczającej ilości spodnie „farmerki”, nie znajdzie natomiast turysta wygodnych skafandrów z brezentu; sklepy zawałone są tylko drogimi i zupełnie nieodpowiednimi okryciami z ortalionu bądź watawanymi, grubymi futerkami. Autorzy wydawnictw przewodniczących preferują głównie trasy prowadzące asfaltowymi drogami, a propozycje dla piechurów są coraz rzadsze, mniej dokładne.

Niezbyt mile widziany jest turysta plecakowy w obiektach noclegowych. W schroniskach — w bazie, która przecież dla takich jak on została stworzona, piechur czuje się obco. Jej rozmieszczenie, standard, kultura obsługi to dodatkowe problemy. Przed turystyką pieszą stają także inne zadania, chociażby takie jak wdrażania w młodzież kultury wycieczkowania, wzbogacanie programu imprez, zmiana systemu i struktury szkolenia kadry przewodniczącej, popularyzująca zdobywanie odznak, doskonalenie pracy komisji PTTK różnych szczebli.

O tych i innych sprawach debatowano w czasie piotrkowskiego sejmiku.

W dyskusji nie brakło głosów słusznych, wypowiedzi rzeczowych, postulatów realnych, konkretnych, chociaż z góry wiadomo, że nie wszystkie z nich da się załatwić siłami KTP czy nawet PTTK. Szkoda tylko, że zbyt dużą część obrad poświęcono na omawianie drobnych spraw proceduralnych, technicznych, na potyczki formalno-prawne, niestosowne na forum zbierające się raz na 4 lata.

Najważniejsze jednak, że KNAP uchwalila wartościowy i różnorodny program wytyczający główne kierunki działania na najbliższe lata, uwzględniający nowe tendencje w Towarzystwie, zmieniające się i rosnące zainteresowania piechurskiej społeczności.

W przyjętym do realizacji planie pracy jest m. in. mowa o konieczności dalszego upowszechniania turystyki pieszej, wzbogacania programu imprez i zwiększania w nich elementów ideowo-wychowawczych, podniesienia poziomu kształcenia kadry, zwrócenia głównego nacisku na urządzanie krótkich wycieczek w małych grupach, wydania specjalistycznego przewodnika.

Z wniosków zgłoszonych w toku obrad, które zyskały aprobatę uczestników narady warto odnotować zobowiązania KTP do opracowania planu pracy na lata 1975—1980, uczczenia w rajdach i zlotach ważnych rocznic państwowych, nazwiązania ściślejszego kontaktu z ZHP, objęcie szlaków znakowanych ochroną prawną. Postanowiono również zadbać o podniesienie kultury turystycznej na imprezach pieszych, wydać mapę szlaków nizinnych, zostrzyć dyscyplinę organizacyjną przewodników, których liczba przekroczyła ostatnio 3.000 osób. Uczestnicy KNAP wyrazili też zaniepokojenie z powodu stanu bazy noclegowej, dostępnej dla piechurów, i zapowiedzieli wystąpienie do władz naczynych Towarzystwa o zniesienie sprzedaży alkoholu w DT PTTK. W sumie są to na pewno plany dobrze sformułowane, ambitne, wprowadzające sporo nowego.

Końcowym akordem obrad był wybór 30-osobowej KTP ZG na kadencję 1972—1975 r. Przewodniczącym został ponownie Henryk Tomkiewicz.

OCHRONA PRZYRODY TO ZASZCZYTNY OBOWIĄZEK OBYWATELSKI

NARUSZENIE równowagi naszej przyrody staje się niestety coraz częstsze. Puławskie „Azoty”, jeleńogórska „Celwizkoza”, dziesiątki zakładów przemysłowych Śląska emitują w powietrze tysiące ton pyłów zagrażających rolnictwu, lasom, człowiekowi. W innych rejonach kraju nie jest lepiej.

Niepokój, jaki budzi wśród społeczeństwa zagrożenie naturalnego środowiska, znalazł wyraz w obradach VIII Krajowej Rady Aktywu Ochrony Przyrody PTTK. Postawy dyskusyjnych, prezentowane w czasie polemicznych wystąpień, można sprowadzić do hasła sandomierskiej narady: „Ochrona przyrody, to zaszczytny obowiązek obywatelski”.

Tylko na początku obrad nastroj był odświeżony, kiedy wieloletni działacze PTTK na polu ochrony środowiska otrzymywali najwyższe odznaczenie Towarzystwa: Złotą Odznakę PTTK. Wieloletni dotychczasowy prezes ZG PTTK — Piotr Gajewski wręczył je Zofii Jannuszkiewicz, przedstawicielce okręgu warszawskiego PTTK i Edmundowi Jończy z okręgu wrocławskiego PTTK.

Nim umilkły oklaski sali, przed Piotrem Gajewskim stanęli przedstawiciele Zarządu Okręgu PTTK w Kielcach, wręczając mu odznakę:

„Za Zasługi dla PTTK Okręgu Kieleckiego”.

Władysław Olendzki, ustępujący przewodniczący Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK przedstawiając zadania Komisji na przyszłość zwrócił szczególną uwagę na ochronę krajobrazu. Mówca poświęcił obszerny wywód roli aktywu PTTK w organizowaniu parków chronionego krajobrazu — naturalnej bazy turystyki.

Towarzystwo powołało społeczne komitety organizacyjne parków krajobrazowych. Na ich obszarach gospodarka rolna i leśna nie jest hamowana. Nie powinno się tam tylko lokalizować przemysłu uciążliwego dla otoczenia. Decyzja o ochronie wybranego terenu należy do wojewódzkiej rady narodowej.

Akcja organizowania parków krajobrazowych zapoczątkowana została w województwach: bydgoskim (park krajobrazowy wokół rezerwatu rzeki Drwęcy), krakowskim i katowickim (na obszarze Jury Krakowsko-Częstochowskiej, park krajobrazowy — jurajski), białostockim (park krajobrazowy północnych terenów Pojezierza Suwalskiego), olsztyńskim (park krajobrazowy Wielkich Jezior Mazurskich), mazowieckim (park krajobrazowy „Ziemia Chełmońskiego” koło Pruszkowa).

Jeśli dotychczasowa działalność na polu ochrony przyrody sprawdziła się do tworzenia głównie rezerwatów, parków narodowych oraz do starań aktywistów i naukowców o założenie parków chronionego krajobrazu, to chyba najlepsze efekty notowano na Kielecczyźnie. Decyzją tamtejszego Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej 30 procent obszaru województwa uznano za tereny chronione. Prof. dr Juliusz Braun, kierownik Świętokrzyskiej Stacji Naukowej Zakładu Ochrony Przyrody PAN i działacz PTTK zaprezentował uczestnikom narady mapę terenów chronionych Kielecczyzny. Nie wolno tam budować fabryk uciążliwych dla otoczenia. Jedno z przedsiębiorstw Kielecczyzny, wbrew postanowieniu Prezydium WRN w Kielcach, podjęło samowolną próbę założenia kopalni piasku na terenach chronionych Ziemi Kieleckiej. Sprawa znalazła finał u prokuratora. Koparki opuściły chroniony teren.

Dyskusja na temat spraw dotyczących ochrony przyrody była bardzo zażarta i dotyczyła wielu aspektów spraw. Także i niszczeniu przyrody przez ruch turystyczny ale również i niepotrzebnemu ograniczeniu pięknych obszarów dla potrzeb turystyki.

„Nasz kraj posiada zaliczone do najpiękniejszych w Europie pojezierza. Niestety, są one rozparcelowywane między zakłady pracy — stwierdził np. wiceprzewodniczący

Komisji Ochrony Przyrody w Bydgoszczy T. Telżański. „Komisja Ochrony Przyrody przy Zarządzie Głównym PTTK powinna coś zrobić, aby zahamować to zjawisko. Najładniejsze fragmenty wybrzeży jezior muszą być dostępne dla wszystkich”.

Działacz z Bydgoszczy, który jest wojewódzkim konserwatorem przyrody omówił też projekt tak zwanych „ścieżek przyrodniczych”. Po prostu na turystycznej trasie co ciekawsze gatunki flory powinny być oznaczone tabliczkami. W ten sposób można krzewić znajomość przyrody wśród ludzi. Często przechodzą oni przez rezerwat — i mówią o tym otwarcie — nawet nie rozróżniają drzew.

Zdaniem Tadeusza Goniewicza, przewodniczącego Komisji Ochrony

Przyrody w Raciborzu, zbyt często działacze ochrony przyrody PTTK mówią o niewłaściwej lokalizacji inwestycji przemysłowych, czy nie zawsze dobrze prowadzonej gospodarce w nadleśnictwie. Te problemy przerastają możliwości działania Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK. Działacze mogą mieć natomiast duży wpływ na poprawę zachowania się uczestników wycieczek zbiorowych i turystów indywidualnych.

Tadeusz Goniewicz stwierdził też, że ważną formą działalności społecznej jest udział w akcji sadzenia roślin chronionych, hodowanych w specjalnych szkółkach. Nie wolno przecieżyć poprzestać na biernej obserwacji ginących gatunków flory.

Zebrani z aplauzem przyjęli wystąpienie Teresy Gaj, przedstawi-

cielki Ministerstwa Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, która stwierdziła iż „Ochrona środowiska obejmuje tak szeroki zakres zagadnień, że pomoc aktywu społecznego jest niezbędna. W nowo powołanej Komisji Ochrony Przyrody PTTK widzimy sprzymierzeńca i partnera. Szczególnie duże pole działania dla aktywu społecznego leży w dziedzinie wychowawczo-propagandowej, nauczania „niedzielnych turystów” kultury na szlaku i poszanowania praw przyrody”.

W drugim dniu narady dokonano wyboru nowego przewodniczącego Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK. Został nim przy aplauzie delegatów Piotr Gajewski. Uczestnicy narady odbyli następnie wycieczkę po Kielecczyźnie.

Kierunek na nowoczesność

TURYSTYKA MOTOROWA W POŁĄCZENIU Z INNYMI DYSCYPLINAMI

POLSKIE Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze skupia w swych szeregach niemal 5.000 zwolenników uprawiania turystyki motorowej zrzeszonych w 113 klubach motorowych. W 1971 roku zorganizowali oni bez mała 900 imprez, z udziałem ponad 50.000 osób. Warto zauważyć, że w 1967 roku ilość tych imprez była około 2,5 raza mniejsza.

Krajowa Narada Aktywu Motorowego PTTK odbywająca się w początkach października 1972 r. w Warszawie podsumowała działalność Towarzystwa na tym polu w okresie mijającej kadencji w latach 1969—1972.

Stwierdzono, że w latach 1969—1972 nastąpił półtorakrotny wzrost ilości klubów i sekcji motorowych oraz zwiększenie się ilości ich członków o około 20 procent. Ale ten wzrost wobec intensywnego rozwoju motoryzacji w Polsce, jest jednak niewystarczający. Czteroletnia obserwacja działalności klubów motorowych PTTK pozwoliła stwierdzić, że najlepiej pracowały kluby przy zakładach pracy. Szczególnie przodowały tu górnicze kluby motorowe.

W roku 1970 Komisja Turystyki Motorowej w porozumieniu z Biurem Turystyki Zagranicznej PTTK opracowała projekty tras dla turystów motorowych na terenie Węgier i NRD.

Cieszyły się też uznaniem wczasy turystyczne. Świadczy o tym fakt wzrostu ilości uczestników. O ile w r. 1969 swój urlop spędziło w ten sposób 1050 osób to w r. 1972 już 1800.

W toku kadencji opracowany został tekst „Vademecum turysty motorowego”. Ukazuje się drukiem w okresie następnej kadencji. Opracowano także folder popularyzujący turystykę motorową.

Zrobiono krok naprzód w dziedzinie podnoszenia poziomu kadry

przewodniczącej. Przewodników turystyki motorowej jest obecnie ok. 2000, ale jak ustalono na naradzie ilość ta winna w najbliższych latach wzrosnąć co najmniej o połowę.

Jedną z popularnych i uznanych form szkoleniowych są zjazdy przewodników. Posiadają one duże znaczenie wychowawczo-szkoleniowe i dlatego będą przeprowadzane w przyszłości. Zjazdy takie organizowane przez różne komórki PTTK, nawet przez kluby, odbyły się czterokrotnie: w Rucianem, Cetniewie, Szczawnie-Zdroju i w Augustowie. Od 1970 roku corocznie Komisja Turystyki Motorowej organizuje konkurs na „Najaktywniejszego przewodnika”.

Pięcioletnie grono zmotoryzowanych członków PTTK to obecnie niewielki odsetek potencjalnych turystów w tej dyscyplinie. Towarzystwo posiadając w tym zakresie duży dorobek i doświadczenie jest organizacją dysponującą wieloma możliwościami oddziaływania na tę społeczność, kształcąc np. dobre nawyki właściwego spędzenia wolnego czasu, form rekreacji i krajoznawstwa, proponując atrakcyjne programy i treści. Jest to sprawa o dużym znaczeniu ogólnospołecznym, dlatego PTTK dążyć będzie do skupienia w swych szeregach jak największej ilości osób dysponujących pojazdami mechanicznymi.

Działalność nowej kadencji Komisji Turystyki Motorowej PTTK na następne cztery lata kształtowana będzie w oparciu o dwie podstawowe zasady: że turystyka motorowa posiada funkcję wypoczynkowo-rekreacyjną i wychowawczą.

Przewiduje się szerokie popularyzowanie indywidualnych i rodzinnych wycieczek motorowych w ramach sobotnio-niedzielnego wypoczynku. Ambicjami klubów organizujących te imprezy będzie właściwe ich programowanie i odkrywa-

nie nowych, nie przetartych jeszcze tras.

Rozwój tych małych form turystyki indywidualnej będzie szedł w parze z kontynuacją i doskonaleniem form turystyki grupowej w postaci rajdów, zlotów i wycieczek zbiorowych. Ten rodzaj imprez ma duże walory wychowawcze, uczy współzycia w zespole, ułatwia nawiązywanie przyjacielskich kontaktów oraz spełnia poważną rolę w integracji członków PTTK.

Aby uaktualnić i dostosowywać do nowych potrzeb formy tych imprez ograniczyć się ilość zarówno okręgowych jak i ogólnopolskich imprez. Zwróci się natomiast specjalną uwagę na wzbogacenie programów imprez mniejszych, kameralnych, organizowanych bezpośrednio przez kluby. Obejmują one takie elementy jak zawody sprawnościowe, terenoznawstwo, sprawy obronności kraju oraz ochrony środowiska.

Motorowcy spod znaku PTTK łączyć będą turystykę motorową z innymi rodzajami turystyki. W samochodzie łatwo przewieźć np. składany kajak czy rower. Ułatwi to organizację imprez łączonych, wielodyscyplinowych. Dużo uwagi zwracać się będzie również na młodzież i sprawy szkolenia kadry oraz pogłębianie wiedzy krajoznawczo-turystycznej. Szczególnie uwzględnić się będzie w tym względzie środowiska robotnicze zwłaszcza w dużych zakładach przemysłowych. Zacieśnione zostaną także kontakty z organizacjami młodzieżowymi i studenckimi.

Bardzo ważnym zagadnieniem w działalności Komisji Turystyki Motorowej PTTK będzie ścisła współpraca z Milicją Obywatelską. Jej celem będzie podnoszenie kultury ruchu drogowego, prewencja oraz podnoszenie umiejętności technicznych u kierowców-turystów. Przewiduje się, że na podstawie odpowiedniego porozumienia i przeszkolenia, przewodnicy turystyki motorowej otrzymają usprawnienia społecznych inspektorów ruchu drogowego.

PTTK współdziałać będzie także na wszystkich swych szczeblach z Polskim Związkiem Motorowym.

OD „KIJANKI” DO INSTRUKTORA

KRAJOWA Narada Turystyki Podwodnej PTTK obradująca 22 października 1972 roku w Warszawie dokonała oceny działalności Komisji Turystyki Podwodnej ZG PTTK w okresie upływającej kadencji (1968-72) oraz przyjęła program pracy na lata 1973-76.

W ostatnich latach zanotowano burzliwy rozwój imprez i zawodów w nurkowaniu swobodnym. Organizowały je niemal wszystkie kluby (jest ich 46) i okręgi PTTK. Zdobywano „Srebrną Płetwę” w Poznaniu, „Złotą Nike” w Warszawie itp. Zmagania takie odbywają się nie tylko na spokojnych basenach. Dużym rozgłosem cieszą się płetwonurkowe zawody długodystansowców — na morzu oraz spływy na Brdzie i Raduni.

Polscy płetwonurkowie „wypłynęli” także na wody zagraniczne, uczestnicząc bowiem corocznie w zawodach łowiectwa podwodnego m.in. w Jugosławii, Bułgarii, we Włoszech. Jesteśmy też obecni na forum zgrupowań międzynarodowych. Przedstawiciele PTTK zostali niedawno wybrani do Komisji i Podkomitetu Naukowego CMAS (Międzynarodowa Konfederacja Działalności Podwodnej z siedzibą w Paryżu).

Komisja Turystyki Podwodnej PTTK współpracuje z wieloma organizacjami krajowymi — WOPR, ZSP, zrzeszenia sportowe, straż pożarna itp. Dowodem pozycji PTTK w nurkowaniu swobodnym są fakty afiliowania przy Komisji Turystyki Podwodnej ZG PTTK wielu innych klubów i sekcji. Pragną one być objęte naszym systemem szkolenia, udziałem w imprezach, wzajemną informacją itp. Są też chętnie witani w szeregach PTTK. Płetwonurkowie utrzymują również dobre kontakty z pozostałymi, zwłaszcza z pokrewnymi komisjami turystyki kwalifikowanej — Kajakową i Młodzieżową.

Szczególną uwagę Komisja Turystyki Podwodnej PTTK zwraca na młodzież. W 1971 r. na około 4.300 uczestników imprez niemal 1.200 rekrutowało się spośród młodzieży. Dla spopularyzowania nurkowania swobodnego wśród młodzieży szkolnej Podkomisja Szkolenia podjęła wnioski o wprowadzenie szkolenia nurkowego w najprostszej formie dla starszych dzieci i młodzieży. Ta akcja nazwana sprawnością „Kijanki” rozwinięta się w ub. roku szczególnie pomyślnie w środowisku wrocławskim. Stała troską Komisji jest też upowszechnienie zdobywania Turystycznej Odznaki Podwodnej PTTK. Rocznie zdobywa ją około 300 osób, z których wielu zasilą potem szeregi kwalifikowanego aktywu.

W dążeniu do zapewnienia nowym członkom klubów właściwych warunków nurkowania oraz nauki organizuje się oprócz kursów na instruktorów klubowych również kursy na stopień instruktora pań-

stwowego. Pierwszeństwo w zakwalifikowaniu się na nie posiadają członkowie z tych okręgów, gdzie nurkowanie zaczyna się dopiero rozwijać. W najbliższym czasie wprowadzony zostanie nowy program szkolenia podstawowego i instruktorów — zgodnie z wymogami CMAS. Absolwenci będą mieli więc uprawnienia typu międzynarodowego. W ub. roku w klubach PTTK działało ponad 130 instruktorów, z których 36 posiadało uprawnienia państwowe.

Niezmiernie ważną sprawą przy uprawianiu turystyki podwodnej jest dobre zdrowie. Dlatego w 1968 r. powołano przy Komisji Turystyki Podwodnej PTTK specjalną Podkomisję Medyczną. Obecnie w klubach pracuje 25 lekarzy zajmujących się stanem zdrowia osób nurkujących. Jednym z podstawowych zagadnień, którymi zajmuje się ta podkomisja jest podnoszenie umiejętności w dziedzinie patofizjologii nurkowania — szczególnie wśród kadry płetwonurków. W 1969 roku przeszkolono lekarzy na kursie, na którym mieli możliwość zapoznać się z najnowszymi osiągnięciami medycyny w tym zakresie. Kursy takie odbywają się już teraz corocznie. Dzięki Podkomisji ujednolicono badania wstępne i okresowe (obowiązkowo co pół roku) płetwonurków zrzeszonych w PTTK. Wprowadzone zostały także w życie nowe zasady prewencji przeciw wypadkowej oraz szczegółowa rejestracja wypadków. Uznaniem dla pracy Podkomisji było przyjęcie jej w poczet Komisji Medycznej CMAS. Innym ważnym działaniem Komisji Turystyki Podwodnej PTTK było reprezentowanie interesów nurkowania swobodnego wobec przemysłu. Dzięki postulatom Komisji Zakłady „Otmęt” uruchomiły produk-

cję gumy piankowej niezbędnej do sporządzenia skafandrów. Zakłady Mechaniki Precyzyjnej podjęły produkcję aparatów powietrznych — wkrótce prawdopodobnie już seryjną. Zakłady „Foto-Pam” uruchomiły produkcję sprzętu ratunkowego. Poprawiła się też po licznych uwagach jakość płetw i masek.

W czasie ostatniej kadencji Komisji wydano sporo opracowań służących szkoleniu i propagandzie. Komisja czyni starania aby wydać w całości trzyczęściowy „Podręcznik Płetwonurka”. Organizowane były konkursy fotograficzne, wystawy itp. Po raz pierwszy opracowano także materiały informacyjne dla rocznika CMAS w języku angielskim.

Na naradzie wytyczając plan działalności na następną kadencję, postanowiono dążyć do zwiększenia ilości klubów turystyki podwodnej i zakładania przy nich sekcji młodzieżowych. Każdy klub zobowiązano do przeprowadzenia szkolenia na stopień podstawowy lub średni przynajmniej raz w roku. Jeśli chodzi o typy imprez, to oprócz zbotnio-niedzielnich wycieczek z płetwami i maską organizowane będą imprezy międzyklubowe, ogólnopolskie i międzynarodowe wspólnie z współdziałającymi instytucjami i organizacjami. Zwrócona zostanie uwaga na młodzież. Organizowane będą specjalne imprezy, do których włączona będzie młodzież przebywająca na wakacjach. Dla podniesienia bezpieczeństwa płetwonurków Komisja współdziałać będzie przede wszystkim z WOPR-em i MO. Nadal Komisja Turystyki Podwodnej PTTK będzie dbać o jakość sprzętu podwodnego oraz opiniować go.

A ponadto, skoro płetwonurek działa w środowisku wodnym, nie może być dla niego bez znaczenia w jakiej wodzie nurkuje. Nie ma więc w turystyce lepszych rzeczników ochrony środowiska wodnego od miłośników turystyki podwodnej.

CO PTTK-owski DZIEŃ NIESIE

ZGORZELEC — Tutejszy Oddział PTTK nie miał dotychczas własnej bazy noclegowej. Od 1 listopada 1972 r. PTTK będzie wynajmowało 300 łóżek w kwartalach przywrotnych w Zgorzelsku i pobliskich wsiach. W przyszłości liczba w pokojach gościnnych pozostających w dyspozycji oddziału wzrośnie do 500.

ZYWIĘC — W Zwardoniu otwarto po remoncie schronisko PTTK im. Hanki Sawickiej. Modernizację tego obiektu przeprowadzono kosztem ok. 3 mln zł. Zainstalowano centralne ogrzewanie i kanalizację, doprowadzono ciepłą wodę. Na przebudowanym parterze znalazły pomieszczenia restauracja i kawiarnia. W lecie czynny będzie także taras. Schronisko ma 78 miejsc noclegowych w pokojach 1-4-osobowych oraz jedną „zbiorówkę”. Wszystkie są wyposażone estetycznie i nowoczesnie. Wykonawcą

prac remontowych był Zespół Gospodarki Pomocniczej PTTK z Bielska-Białej.

KIELCE — Zarząd Oddziału PTTK wystąpił z propozycją, aby z okazji 100-lecia zorganizowanej turystyki w Polsce wmurować kamień węgielny pod przyszłe schronisko w Widelkach, gdzie PTTK sprawuje patronat nad szkołą podstawową. Obiekt ten miałby służyć celom szkoleniowym, a równocześnie pomieścić Muzeum Górskie, z ekspozycją historii ruchów narodowo-wyzwoleńczych w Górach Świętokrzyskich.

WARSZAWA — Zarząd Okręgu Mazowieckiego PTTK zamierza utworzyć dalsze BORT-y: w Warce (będzie to filia placówki w Grójcu) oraz w Milanówku (tamtejsze biuro ma podlegać działającemu w Grodzisku Maz.).

Biuletyn Informacyjny ZG PTTK — redaguje Kolegium
Wydawca: Wydział Propagandy Zarządu Głównego PTTK
Adres redakcji: Warszawa, ul. Senatorska 11, tel. 26-22-51